



**Профилирана гимназия с преподаване на западни езици  
„Захарий Стоянов” – Сливен**

гр.Сливен, ул.„Великокняжевска”№1,тел. 0878 249530; 0878 2499580

---

**ЕТИЧЕН КОДЕКС  
на училищната общност при ПГПЗЕ „Захарий  
Стоянов“ – гр. Сливен**

## **Въведение**

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите специалисти в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси.

Етичният кодекс установява общи норми на поведение.

1. Училището е място, където се изгражда сплотена училищна общност на ученици, учители и родители.
2. Тази общност постига много повече на принципа на общото действие като подпомага и допълва личните усилия на всеки.
3. Всички членове на общността се отнасят с уважение помежду си и си помагат за постигането на една обща цел – по-добро образование.
4. Всеки учител осъществява своите професионални задължения в услуга на учениците и допринася за формиране облика на училището.
5. За всеки работещ в училището е чест и морален дълг да спазва принципите на професионалната етика.

## **Нормативна основа**

1. Конституция на Република България
2. Закон за предучилищното и училищно образование
3. Наредба за приобщаващо образование
4. Конвенция на ООН за правата на детето
5. Европейска харта за правата на човека

## **ЧАСТ ПЪРВА Основни положения**

### **Глава I. Цели**

**Чл.1.** (1) Етичният кодекс на ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“ е създаден на основание чл.175 от ЗПУО и е подчинен на общите принципи в системата на предучилищното и училищното образование. Този кодекс определя правилата за поведение на работниците и служителите в гимназията и има за цел да повиши общественото доверие в техния професионализъм и морал, както и да издигне авторитета на училището.

**Чл.2.** Етичният кодекс е изготвен по достъпен и разбираем за учениците начин и е публикуван на интернет страницата на училището

**Чл.3.** Спазването на Етичния кодекс е задължително за всички учители и служители в ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“ и се следи от Етичната комисия, която разглежда всички случаи на неговото нарушаване и налага предвидените в него санкции.

**Чл.4.** Етичният кодекс има за цел:

- (1) Да предотврати възникването на конфликти и да осигури хармонична атмосфера в училищната среда.
- (2) Да представи основните ценности, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика.
- (3) Да очертае моралните отговорности на работещите с учениците.
- (4) Да повиши общественото доверие в морала и професионализма на работещите в училището.

### **Глава II. Поведение на учителите, служителите и работниците в училище**

**Чл.5.** Настоящият кодекс има за цел да формира организационна култура, спомагаща за утвърждаване на доброто име на училището, както и да повишава общественото доверие в професионализма и морала на учителите, служителите и работниците.

**Чл.6.** Дейността на учителите, служителите и работниците от ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“ се осъществява при спазване на принципите на законност, лоялност, честност, безпристрастност, политическа неутралност, отговорност и отчетност.

**Чл. 7.** Всеки учител, служител и работник е длъжен да изпълнява служебните си задължения, като:

- (1) спазва действащото в Република България законодателство
- (2) осъществява действия, предлага и взема решения, водещи до укрепване на доверието към просветната институция

- (3) се отнася любезно, възпитано и с уважение към всеки, зачитайки правата и достойнството на личността и не допуска каквито и да са прояви на дискриминация
- (4) следва поведение, което не накърнява престижа на учебното заведение, както при изпълнение на служебните си задължения, така и в своя обществен и личен живот
- (5) изпълнява възложените му задачи и осъществява дейността си компетентно, обективно и добросъвестно като се стреми непрекъснато да подобрява работата си в интерес на гражданите и защитава интересите на училището.

### Глава III. Ценности и компетенции

**Чл. 8.** . Базовите ценности, изповядвани от училището са:

1. Компетентност - учителят, служителят и работникът притежава знанията, уменията и квалификацията за заеманата длъжност.
2. Ефективност - учителят, служителят и работникът постига максимални резултати от труда при минимално физическо и психическо усилие и разход на ресурси.
3. Отговорност и изпълнителност - учителят, служителят и работникът имат развито чувство за дълг при изпълнение на трудовите си задачи,
4. Услужливост - учителят, служителят и работникът са услужливи към търсещите информация, услуги или съдействие.
5. Вежливост - учителят, служителят и работникът имат устойчиво и любезно поведение.
6. Честност - учителят, служителят и работникът коректно представят своята гледна точка.
7. Лоялност - учителят, служителят и работникът се отнасят почтено и уважително към институцията.
8. Подходящ външен вид - учителят, служителят и работникът се стремят да изглеждат по начин, съответстващ на средата, в която работят

**Чл. 9.** Училището се стреми към постигане на:

1. Максимални резултати в учебно възпитателната работа.
2. Обществено признание - създаване на привлекателна визия на учебното заведение,
3. Ползност за обществото - подпомагане на общественоеикономическото развитие на страната ни.
4. Колегиални отношения - изграждане на взаимноприемливи отношения между всички членове на организацията.

**Чл. 10.** Всеки учител и служител е длъжен да познава и спазва:

1. Специфичните за образователната система нормативни и поднормативни актове.
2. Настоящия кодекс.
3. Вътрешноучилищните документи - правилници, правила, инструкции, инструктажи и други.

#### Глава IV. Взаимоотношения с ученици, колеги, родители и граждани

**Чл.11.** (1) Учителят, служителят и работникът предоставят качествени услуги, достъпни за всички, като изпълняват задълженията си безпристрастно и без предубеждение, и съгласно нормативната уредба правят всичко възможно обучението да бъде достъпно за всеки.

**Чл. 12.** Учителят, служителят и работникът участват активно в процеса на подобряване качеството на предлаганите услуги, като се отнасят внимателно и открито, с необходимото уважение и отзивчивост към всеки един от тях и техните искания. Те са длъжни да имат поведение, което не провокира конфликтни ситуации, а при възникването им да се стремят към безболезнено разрешаване като контролират емоциите и реакциите си, независимо от обстоятелствата и държанието на външните лица .

**Чл. 13.** Учителят, служителят и работникът зачитат правата на всички ученици, колеги, родители и граждани, независимо от тяхната политическа, идеологическа, расова, религиозна и етническа принадлежност, като се въздържа от дискриминационни действия и показва добро възпитание, уважение и внимателно отношение към всички.

**Чл.14.** Учителят, служителят и работникът са длъжни да изпълняват своите задължения законосъобразно, своевременно и точно, добросъвестно и безпристрастно. Те са длъжни да предоставят необходимата информация при спазване на действащото законодателство.

**Чл. 15.** Учителят, служителят и работникът са длъжни да опазват данните и личната информация, станали им известни при или по повод изпълнението на служебните им задължения.

**Чл. 16.** Учителят, служителят и работникът отговарят на поставените въпроси и изпълняват поставените им задачи, съгласно длъжността си характеристика като при необходимост пренасочват проблема към съответното компетентно лице.

**Чл. 17.** (1) В своите колегиални взаимоотношения учителите, служителите и работниците се ръководят от принципите на лоялност, взаимно уважение, сътрудничество и йерархична подчиненост.

(2) Учителят, служителят или работникът няма право да уронва доброто име или да поставя под съмнение професионализма на колегите си чрез неуместни изявления или действия.

(3) Недопустимо е отправянето на обиди между учители, служители и работници, както и дискриминационни прояви в отношенията помежду им.

**Чл. 18.** Учителят, служителят или работникът е длъжен да помага на колегите си за изпълнение на техните служебни задължения в рамките на своята компетентност и функции.

**Чл. 19.** При възникване на спорове между колеги, същите следва да се решават в рамките на добрия тон като е недопустимо това да става в присъствието на външни лица.

**Чл. 20.** В отношенията си с колегите, всеки един учител, служител или работник е длъжен да проявява уважение и коректност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на личността.

**Чл. 21.** Със своето лично поведение и чувство за отговорност учителят, служителят и работникът трябва да дава пример на останалите си колеги, а ръководството и директорът на своите подчинени.

**Чл. 22.** Учителят, служителят или работникът се отнасят с учениците, техните родители и гражданите с нужното уважение, като не накърняват достойнството им, не създават конфликти, не нарушават правата им и не ги дискриминират.

## Глава V. Професионално поведение

**Чл. 23.** (1) Учителите, служителите и работниците подпомагат ръководството на училището, проявявайки висок професионализъм, безпристрастност и активност, както при разработването и провеждането на политиката на Министерството на образованието и науката /МОН/, така и при осъществяването на неговите правомощия.

**Чл. 24.** При изпълнение на своите задължения, учителят, служителят и работникът се придържа към лоялно поведение и почтеност в действията си като създава увереност у ръководителя, чиято дейност подпомага, че може да му се довери и да разчита на него.

**Чл. 25.** Учителят, служителят и работникът изпълнява задълженията си честно и безпристрастно, като не допуска пристрастия да му влияят.

**Чл. 26.** Учителят, служителят или работникът изпълнява задълженията и функциите му, вменени му с длъжностната характеристика и стриктно изпълнява актовете и заповедите на горестоящите органи.

**Чл. 27.** Учителят, служителят или работникът изпълняват само законосъобразните нареждания на директора.

**Чл. 28.** Учителят, служителят или работникът споделя открито и честно с директора проблемите, с които се сблъсква в своята работа, както и своите идеи и предложения за тяхното решаване.

**Чл. 29.** Учителят, служителят или работникът следва да противодейства на корупционни прояви и на други неморални такива, които биха уронили престижа и доброто име на училищната институция.

**Чл. 30.** (1) Учителят, служителят или работникът опазва повереното му общинско имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели.

(2) Всеки един от учителите, служителите и работниците може да ползва имуществото, документите и информацията на училището само за осъществяване на служебните си задължения.

## Глава VI. Лично поведение и взаимоотношения с колеги

**Чл. 31.** (1) Учителят, служителят или работникът е длъжен да следва поведение, съобразено със законите, с общоприетите морални норми и общочовешки ценности, както и да не уронва престижа на училището и да пази авторитета на институцията, която представлява.

(2) Учителят, служителят или работникът изпълнява добросъвестно трудовите си задължения при спазване на дадените му указания от висшестоящите органи.

**Чл. 32.** Учителят, служителят или работникът се стреми да не предизвиква с поведението си конфликтни ситуации, а при възникването им се стреми да ги преустанови или разреши като запазва спокойствие, контролира емоциите и действията си и не допуска участие в скандали и прояви, несъвместими с добрите нрави.

**Чл. 33.** От учителят, служителят или работникът се очаква да избягва сблъсъка между служебните си задължения и личните си интереси.

**Чл.34.** (1) Учителят, служителят или работникът се стреми да повиши своя професионализъм и квалификация, чрез придобиване на нови знания и умения, свързани с длъжността му и се старее да развива собствения си потенциал и да постига увеличаване ефективността и качеството на работата.

(2) Всеки един от учителите, служителите и работниците следва да извършва дейността си компетентно, добросъвестно и отговорно, като се стреми към непрекъснато усъвършенстване и повишаване на своята компетентност.

## Глава VII. Конфликт на интереси

**Чл. 35.** Когато на учителят, служителят или работникът е възложена задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт на интереси, той е задължен своевременно да информира директора.

**Чл. 36.** Учителят, служителят или работникът не трябва да използва своето служебно положение за осъществяване на свои лични или семейни интереси.

**Чл. 37.** Учителят, служителят или работникът, който е напуснал училището, няма право да се възползва, да злоупотребява или да изнася информация, която му е станала известна поради или във връзка с длъжността, която е заемал.

## ЧАСТ ВТОРА

### Глава I. Основни положения и ценности на работещите с деца и ученици

**Чл. 38.** Детството е изключително важен период от живота на човека.

**Чл. 39.** Семейството е най-естествената и важна среда за развитието на детето.

**Чл. 40.** Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.

**Чл. 41.** На всяко дете е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение

- свобода на мисълта, съвестта и религия
- формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно.

**Чл. 42.** Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие и форми на въздействие.

**Чл. 43.** Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

**Чл. 44.** Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

**Чл. 45.** Във всички случаи да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

**Чл. 46.** Всяко дете, попаднало в риск, има нужда от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

**Чл. 47.** Децата с изявиени дарби се ползват от мерките за специална закрила.

**Чл. 48.** Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества

Глава II. Морални отговорности на работещите с ученици преподаватели и обслужващ персонал в ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“

**Чл. 49.** Да основават дейността си на съвременните знания за детско-юношеското развитие и опознаването на индивидуалните особености на всеки ученик.

**Чл. 50.** Да уважават и подпомагат уникалността на всеки ученик като индивидуална личност.

**Чл. 51.** Да се съобразяват със специфичната уязвимост и ранимост на всеки ученик.

**Чл. 52.** Да създават безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на учениците и подпомага учебно-възпитателния процес в ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“.

**Чл. 53.** Да подкрепят правото на учениците на свободно изразяване на мнение по всички въпроси, свързани с неговото развитие и интереси.

**Чл. 54.** Да насочат работата и усилията си в интерес на ученици и тяхното развитие.

**Чл. 55.** Да осигуряват на ученици с увреждания и ученици от рискови групи равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

**Чл. 56.** Да не участват в практики, които не зачитат достойнството на ученика или са опасни и вредни за физическото и емоционално му здраве и развитие.

**Чл. 57.** Да не участват в практики, които дискриминират учениците на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, сексуална ориентация или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

**Чл. 58.** Да познават и способстват за недопускане на симптомите на насилие над дете - физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване. Да познават и спазват законовите норми и процедури, защитаващи детето от насилие.



**Чл. 59.** При съмнение за малтретиране или рискова ситуация да уведомяват наличните в ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“комисии, работещи по утвърден Механизъм за противодействие на тормоз, съвместно с органите за закрила на детето, и да следят за предприети необходими мерки в интерес на ученика.

**Чл. 60.** Да оказват пълно съдействие при изказване на подозрения за малтретиране на ученик от друго лице, да подпомогнат и съдействат за предприемане на подходящи действия за закрила на ученика и опазване на достойнството му.

**Чл. 61.** При наличие на информация, действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на ученика, сме морално задължени да информираме органите по закрила на детето.

### Глава III. Морални отговорности към семейството

**Чл. 62.** Първостепенна отговорност е да подпомогнем семейството при отглеждането и възпитанието на учениците.

**Чл. 63.** Зачитане достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

**Чл. 64.** Уважение към ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да поема отговорност за решенията по отглеждането на своите деца.

**Чл. 65.** Информирание на семейството за всички решения, отнасящи се до ученика, и търсене на съдействие и включване на родителите/настояниците при вземане на решения, касаещи ученика.

**Чл. 66.** Зачитане правото на семейството да бъде информирано за начина, по който работим с детето.

**Чл. 67.** Информирание на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца и стремеж да им се предоставя възможност да упражняват правото си на отказ от участие, без да изпитват чувство за вина. Недопускане на участия на ученици в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

**Чл. 68.** Недопускане на взаимоотношения със семейството за лично облагодетелстване. Избягване на отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата ни с детето.

**Чл. 69.** Осигуряване на пълна конфиденциалност на информацията и зачитане правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране, лоша грижа и деца в риск от насилие.

**Чл. 70.** В случаи, когато има конфликт между членовете на семейството се работи открито, споделяйки наблюденията си за ученика с всяка страна, за да помогнем на всички включени страни да вземат информирано решение в интерес на ученика, като стриктно се въздържа от вземане страна в конфликта.

## **ЧАСТ ТРЕТА**

### Глава IV. Морални отговорности на обществото към училищната общност

**Чл. 71.** Обществото и всеки негов представител дължат уважение на учителите и останалите педагогически и непедagogически кадри. Авторитетът на училището и неговите служители е висша ценност за цялото общество и следва да бъде ревностно пазен от всички.

**Чл. 72.** Родителите са задължени да работят за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

**Чл. 73.** Да се работи за подобряване на сътрудничеството между семейството и училището, за да се постигне синхрон в действията на двете страни в интерес на децата.

**Чл. 74.** Родителите да оказват съдействие за повишаване на степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

**Чл. 75.** Да се работи за съпричастност на учениците, родителите и обществото като цяло към процеса на училищно образование и всички заинтересовани страни да проявят нужното уважение помежду си.

**Чл. 76.** Да не се използват медиите, социалните мрежи, интернет или други средства за споделяне и предаване на информация с цел уронване на авторитета на училището или на отделен член на училищната общност.

**Чл. 77.** Родителите да се опитват да решават всички проблемни и/или конфликтни ситуации в тясна връзка и диалог с учителите, комисията по етика и училищното ръководство, без да се търси конфронтация.

## **ЧАСТ ЧЕТВЪРТА**

### Глава V. Морални отговорности на учениците

**Чл. 78.** Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.

**Чл. 79.** Личната отговорност на ученика означава:

(1) Да проявява самоуважение и уважение към другите и да поема отговорност за собственото си поведение.

(2) Да познава и спазва общоприетите правила за поведение в училището.

(3) Да не пречи на останалите участници в училищната общност да упражняват собствените си права.

(4) Да не използва груб език, обидни думи и злепоставяне на ученици, съученици, родители.

(5) Да не допуска насилие и тормоз в общуването си с околните.

(6) Да се стреми към разбиране, толерантност и подкрепа спрямо различни хора, включително спрямо ученици със специални образователни потребности.

(7) Да не провокира конфликти с останалите участници и да се стреми към предотвратяването им.

(8) Да се стреми към постижения, без да се отнася пренебрежително или подигравателно към постиженията на другите.

(9) Да проявява внимателно и грижовно отношение към по-малките ученици.

(10) Да търси решение на проблеми като се обръща за съдействие към учители, роднини, психолог и ръководството на училището.

(11) Да се грижи за чистотата в училището както и извън него.

(12) Учителите не нарушават гражданските права на останалите участници в училищната общност като ги снимат, записват и разпространяват записите чрез различни медии без тяхно съгласие и знание.

(13) Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище.

**Чл. 80.** Учениците, като част от училищната общност приемат да спазват следните правила за безопасно поведение в Интернет и етично използване на социалните мрежи:

(1) Да не снимат и публикуват клипове, в които има обидно съдържание за учители, ученици, служители и родители.

(2) Да не качват снимки или колажи, които уронват достойнството на други хора – деца или възрастни.

(3) Да не публикуват информация за други хора – деца или възрастни, която не отговаря на истината или има подвеждащ характер.

(4) Да не използват груби и обидни думи и особено заплахи към други хора – деца или възрастни.

(5) Да не влизат в непознати и съмнителни сайтове, които нямат връзка с учебния процес без знанието и разрешението на родителите или учителите.

(6) Да не отговарят на запитвания на непознати лица по Интернет, да създават контакти с тях, да се срещат с тях и непременно да уведомяват родителите си или учители за всеки подобен случай.

(7) Да не качват и споделят каквато и да е лична информация, на който и да е сайт без позволение на родител. /Личната информация включва име, адрес, телефонен номер, години, училището, в което учи и др./

(8) Да не поставят снимки в Интернет със свободен достъп на видимост без предварително одобрение от родител.

(9) Да не отварят e-mail от непознат адрес и никога да не отговарят на такива писма.

(10) Да не правят нищо, за което ги е помолил някой, с когото са се запознали онлайн, без да го обсъдят с родителите си или с учители.

**Чл. 81.** За нарушение на правата им, спрямо нормите записани в настоящия Етичен кодекс, учениците подават устни сигнали до класния ръководител, педагогическия съветник и училищното ръководство, когато тези нарушения са извършени от ученици. Уведомените лица провеждат проучване по случая и при установяване на действително нарушение провеждат разговори със страните, като предприемат мерки за отстраняване на нарушението и/или налагане на санкции съгласно Правилника на училището.

## ЧАСТ ПЕТА

### Глава VI. Етична комисия

**Чл. 82.** За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси в училището се създава Комисия по етика.

**Чл. 83.** В своята дейност комисията се ръководи от Етичния кодекс

**Чл.84.** В дейността си комисията се ръководи от принципите на законност, независимост, обективност, справедливост, публичност и толерантност като дава равни възможности за защита на правата и интересите на членовете на училищната общност /учители, ученици, родители/.

**Чл. 85.** Членовете на комисията упражняват своите функции в интерес на лоялността в междуличностните отношения в училищната общност и положителния имидж на училището.

**Чл. 86.** Комисията може да бъде сезирана, за да предприеме разглеждане на определен казус във взаимоотношенията в училищната общност.

**Чл. 87.** Основните задачи на комисията са:

(1) Да изказва компетентни становища на засегнатите страни въз основата на добри практики.

(2) Със съгласието на страните да посредничи при уреждане на конфликти.

(3) Да предлага на Педагогически съвет решаването на по-сложни казуси, при необходимост с участието на засегнатите в спора страни.

**Чл. 88.** Комисията по етика е съставена от представители на:

1. Училищното ръководство
2. Педагогическия колектив
3. Непедагогическия персонал

### Глава VII. Заключителни разпоредби

**Чл. 89.** Настоящият Етичен кодекс влиза в сила от датата на одобряването/утвърждаването му.

**Чл. 90.** При първоначално постъпване на работа всеки един учител, служител или работник е длъжен да се запознае с разпоредбите на настоящия кодекс.

**Чл. 91.** При осъществяване на действия, несъвместими с етичните норми на поведение, учителят, служителят или работникът, който ги е извършил или допуснал, следва сам да се оттегли от работното си място.

**Чл. 92.** При неспазване на нормите на поведение, съдържащи се в Етичния кодекс, всеки учител, служител или работник носи дисциплинарна отговорност съгласно Кодекса на труда.

**Настоящият Етичен кодекс е приет на заседание на Педагогическия съвет на 30.09.2021 г. и влиза в сила от датата на приемането му.**